

Obecność Platona w filozofii europejskiej

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa myśli](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Plotyn, *Enneady V, 4*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. A. Krokiewicz, Warszawa 1988.
- Św. Augustyn, *Soliloquia, 2.7, 3.8*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. W. Kornatowski, Warszawa 1988.
- Descartes Rene, *Prawidła kierowania umysłem, I, II*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. L. Chmaj, Warszawa 1988.
- Św. Augustyn, *Soliloquia, 3.8*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. W. Kornatowski, Warszawa 1988.
- Św. Augustyn, *Soliloquia, 2.7*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. W. Kornatowski, Warszawa 1988.
- Descartes Rene, *Prawidła kierowania umysłem*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, t. 2, tłum. L. Chmaj, Warszawa 1988.

Obecność Platona w filozofii europejskiej

Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Platon – wraz z jego nauczycielem Sokratesem i uczniem, Arystotelesem – należą do nie tylko największych filozofów starożytności, ale także do grona najważniejszych filozofów wszech czasów. Jeżeli w filozofii europejskiej wyróżnić – w największym skrócie dwa główne nurty w metafizyce i teorii poznania – odpowiednio idealistyczny i realistyczny oraz absolutystyczny (racjonalistyczny) i relatywistyczny (empirystyczny), to Platon jest ojcem pierwszych spośród nich: idealizmu i racjonalistycznego absolutyzmu. Wszystkie późniejsze odmiany myśli idealistycznej i racjonalistycznej są nawiązaniem do pierwszego filozoficznego systemu filozoficznego Europy – platonizmu.

Twoje cele

- Wskażesz główne idee myśli platońskiej obecne w filozofii europejskiej.
- Omówisz główne założenia neoplatonizmu Plotyna.
- Wskażesz elementy myśli Platona w filozofii św. Augustyna.
- Omówisz inspiracje Platona dla nowożytnego racjonalizmu Kartezjusza.

Przeczytaj

Wpływ Platona na filozofię europejską

Platon wywarł na filozofię europejską wpływ trwały i znaczący. Jego idealistyczna metafizyka, uznająca idee za jedyne rzeczywiście istniejące byty, oddziaływała na wszystkie późniejsze odmiany **idealizmu**, począwszy od neoplatonizmu, przez skrajny realizm pojęciowy w sporze o uniwersalia w filozofii średniowiecznej i **solipsystyczny** idealizm George'a Berkeley'a, skończywszy na Immanuelu Kancie, neokantyzmie, a nawet (z pewnymi zastrzeżeniami) Edmundzie Husserlu i szkole fenomenologicznej. Platońska teoria poznania, uznająca **rozum** za jedyne wartościowe źródło pewnej wiedzy, a idee za wrodzone w umyśle (**natywizm**), oddziaływał na średniowieczny **racjonalizm**, zwłaszcza iluminacjonizm św. Augustyna, na cały racjonalizm nowożytny (choć gdzie indziej doszukiwał się on przedmiotu racjonalistycznego poznania), matematyczne przyrodoznawstwo nowożytne (od Kopernika i Galileusza po Izaaka Newtona), a także na racjonalistów XX-wiecznych, np. Karla Poppera. Idealny model państwa Platona inspirował późnośredniowieczne i renesansowe utopie (Tomasza Morusa, Tomasza Campanelli czy Franciszka Bacona), można się w nim doszukiwać źródła heglowskiego ideału państwa nowoczesnego, ale zarazem także konstrukcji XX-wiecznych państw totalitarnych. Wzór uprawiania filozofii – dialektyczny, a nie monologiczny, twórczy, a nie naśladowczy, inspirował myślicieli od czasów hellenistycznych, przez średniowieczne solilokwia św. Augustyna po Hegłowską (i Marksową) dialektykę oraz współczesną hermeneutykę oraz filozofię dialogu.

Neoplatonizm - Plotyn

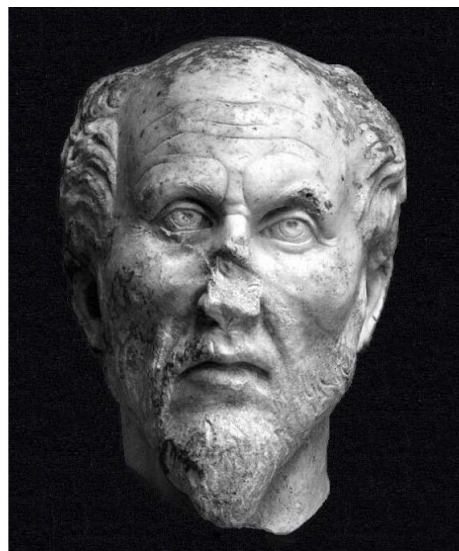
Najważniejszym kontynuatorem myśli Platona w okresie hellenistycznym był Plotyn (205–270 r. n.e.). Swą myśl wyłożył w 54 rozprawach, które uczeń i redaktor jego pism, Porfiriusz (ok. 232–ok. 305 r. n.e.) ułożył w sześć *Ennead* (czyli „dziewiątek”, ponieważ każda zawiera dziewięć rozpraw). Do metafizyki Platona, który uczynił z niej naukę o ideach, dodał wyobrażenie bytu absolutnego – Jedni (Jednego) – w którym idee mają swoje bytowanie. Tak rozumiany byt absolutny jest jeden, jest najdoskonalszy i spójny – jest czystą jednością. Jest niezależny od jakichkolwiek innych bytów. Byt ten przypomina światło i to z niego emanują (promieniają) niższe formy bytu: duch, dusza i materia. Pisał Plotyn:

((Plotyn

Enneady V, 4

Albowiem musi być coś przed wszystkimi rzeczami, coś pojedynczego i różnego od wszystkich rzeczy, które są po Nim: musi być Ono dzięki Samemu Sobie, niepomieszane z rzeczami od Siebie pochodzącymi, i z drugiej strony musi znowu mieć moc obecności w rzeczach innych. Ono [...] jest nawet ponad substancją – bo jeśli nie będzie pojedyncze, zewnątrz wszelkiego układu i składu i istotnie jedno, to nie będzie początkiem – Ono arcysamowystarczalne, ponieważ jest pojedyncze i najpierwsze, jako że to, co nie jest najpierwsze, potrzebuje rzeczy w nim pojedynczych, ażeby z nich być. I takie Jedno musi być jedyne, bo jeśli nie byłoby takie, to Jednym byłyby obydwaj. Nie mówimy bowiem o ciałach dwóch albo – że Jedno jest pierwszym ciałem, gdyż nic pojedynczego nie jest ciałem, i czymś, co powstaje jest ciało, lecz nie początkiem! Początek nie jest zrodzony, jeżeli zaś jest niecielesny, lecz istotnie jeden, to będzie [...] Pierwszym. Jeżeli tedy po Pierwszym będzie coś różnego, to nie będzie już ono pojedyncze. Bedzie to tedy owo „jednowiele”. Więc skąd ono? Od Pierwszego, bo z pewnością nie jest to sprawa przypadku, ani Tamto nie byłoby już wtedy początkiem wszechrzeczy. Więc w jaki sposób od Pierwszego? Zaprawdę, jeżeli doskonale jest Pierwsze i ze wszystkiego najdoskonalsze i jeżeli jest mocą pierwszą, to musi być najmocniejsze ze wszystkich jestestw i inne moce muszą, ile tylko „mogą”, Je naśladować.

Źródło: Plotyn, *Enneady V, 4*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. A. Krokiewicz, Warszawa 1988, s. 75–76.

Głowa z białego marmuru. Szyja przetamana ukośnie, głowa przetamana na dwie połowy i zrekonstruowana. Brakuje dolnej połowy nosa. Jedna z czterech replik odkrytych w Ostii. Twarz uwieczniona w marmurze zidentyfikowana jako Plotyn, jednak wciąż nie zostało to udowodnione. Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Największym filozofem średniowiecza, nawiązującym w swej myśli do spuścizny wielkiego Ateńczyka, był św. Augustyn (354–430 r. n.e.), zwany niekiedy „chrześcijańskim Platonem”. O ile Augustyn w zagadnieniu metafizyki głosił podstawowe prawdy teologii chrześcijańskiej, uznając za byt absolutny Boga, o tyle w epistemologii powielał przekonania Platona. Tylko rozum jest w stanie dotrzeć do bytu i prawdy o nim. Tylko dzięki dążeniu umysłu do światła najwyższej prawdy, którą jest Bóg, możemy osiągnąć najwyższe i najwartościowsze poznanie. Pisał Augustyn:

((Św. Augustyn

Soliloquia, 2.7, 3.8

[Augustyn rozmawia z Rozumem]

Augustyn: Oto modliłem się do Boga.

Rozum: Co chcesz zatem poznać?

– To wszystko, o co się modliłem.

– Streść krótko swoje życzenia.

– Chcę poznać Boga i duszę.

– Czy nic więcej?

– Nic zgoła. [...]

– Czy wystarczy zatem tak na przykład znać Boga, jak znasz fazę, w jakiej jutro będzie Księżyc?

– Nie wystarczy, bo fazy stwierdzam zmysłami. Bóg natomiast albo jakaś inna ukryta w naturze przyczyna mogłaby może zmienić niepodzielnie bieg Księżyca. A gdyby tak się stać miało, wówczas wszystko, co przewidywałem, okaże się fałszywe.

– Czy wierzysz, że tak się stać może?

– Nie wierzę. Szukam jednak prawdy, w którą mógłbym uwierzyć.

Możemy powiedzieć słusznie, że wierzymy we wszystko to, co wiemy, ale nie możemy twierdzić, że wiemy wszystko to, w co wierzymy.

– Odrzucasz więc w tym wypadku wszelkie świadectwo zmysłów?

– Całkowicie odrzucam.

– A tego przyjaciela, o którym mówisz, że go dotąd nie znasz, chcesz poznać zmysłami, czy rozumem?

– Ta wiedza o nim, którą dały mi zmysły, o ile dają one jakąkolwiek

wiedzę, jest licha i już mi nie wystarczy, rozumem natomiast usiłuję sięgnąć do tego, co czyni z niego mego przyjaciela, to jest do samej jego duszy.

– Czy możesz ją poznać w inny sposób?

– Nie mogę. [...]

Źródło: Św. Augustyn, *Soliloquia*, 2.7, 3.8, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. W. Kornatowski, Warszawa 1988, s. 81–82.

Kartezjusz

Rene Descartes (Kartezjusz, 1596–1650) był twórcą nowożytnego racjonalizmu. Podobnie jak Platon odrzucił on poznanie zmysłowe jako niepewne, bo jest ono źródłem możliwych złudzeń i jest względne – zależne od warunków i poznającego podmiotu. Uznał zaś poznanie rozumowe jako jedyne, które prowadzi do prawdy. Za wzór prawdziwości przyjął poznanie matematyczne, którego efekty są dostępne rozumowi, pewne i oczywiste. Pisał Kartezjusz:

((Rene Descartes

Prawidła kierowania umysłem, I, II

Wszystkie nauki nie są niczym innym jak ludzką mądrością, która pozostaje zawsze jedna i ta sama, chociaż stosuje się do różnych przedmiotów i nie większą zapożycza od nich rozmaitość niż światło słońca od różnorodności rzeczy, które oświeca; nie ma więc potrzeby krępować umysłu jakimiś granicami. Wszak poznanie jednej prawdy, inaczej niż wprawa w jednej sztuce, nie oddala nas od odkrycia drugiej, ale raczej jest nam w tym pomocne. I zaiste, dziwne mi się wydaje, iż bardzo wielu ludzi bada nadzwyczaj pilnie obyczaje ludzkie, właściwości roślin, ruchy gwiazd, przemiany kruszców i przedmioty podobnych nauk, a tymczasem nikt prawie nie myśli

Jan Baptist Weenix, *Portret Kartezjusza* (ok. 1647-1649).

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

o rozumie, czyli o powszechnej mądrości, choć przecież wszystko inne cenić należy nie tyle samo przez się, co dlatego, iż się do niej nieco przyczynia. [...] Wszelka wiedza jest poznaniem pewnym i oczywistym; a ten, kto o wielu rzeczach wątpi, nie jest bardziej uczony niż ten, kto o nich nigdy nie myślał; a nawet wydaje się on od tegoż ostatniego mniej uczony, jeśli o pewnych z nich fałszywe powziął mniemanie; dlatego lepiej jest nigdy nie badać, niż zajmować się tak trudnymi przedmiotami, iż nie mogąc odróżnić prawdy od fałszu, zmuszeni jesteśmy przyjmować to, co wątpliwe, za pewne, albowiem wówczas, mniejsza jest nadzieja powiększenia wiedzy niżli niebezpieczeństwo jej zmniejszenia. Otóż stosownie do tego pravidła odrzucamy wszelkie owe prawdopodobne tylko poznania i zakładamy, że należy wierzyć jedynie temu, cośmy doskonale poznali i w co nie można wątpić. [...] Przekonany jednak jestem, że pewne pierwiastkowe nasiona prawdy, wszczepione przez naturę umysłem ludzkim, które tłumi w nas lektura i codziennie tyle różnych błędów, posiadały już wielką moc w owej nieokrzeseanej i prostej starożytności; toteż z pomocą tego samego światła rozumu, dzięki któremu dostrzegali, że należy przenosić cnotę nad rozkosz, a szlachetność nad pożytek, choć nie zdawali sobie sprawy, dlaczego tak jest, doszli również do poznania prawdziwych idei filozofii i matematyki.

Źródło: Rene Descartes, *Pravidła kierowania umysłem, I, II*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. L. Chmaj, Warszawa 1988, s. 131–132.

Słownik

idea

(gr. *idéa* – kształt, wyobrażenie) według Platona to, co istnieje naprawdę – doskonale, wiecznie i niezmiennie, stanowiąc wzór rzeczy materialnych – niedoskonałych, powstających w czasie i zmiennych; idee według Platona możemy poznać tylko rozumem, podczas gdy przedmioty materialne poznajemy zmysłami; w filozofii nowożytnej idee nabrały znaczenia odpowiedników rzeczy w ludzkim umyśle

idealizm

(gr. *idéa* – kształt, wyobrażenie; łac. *idealis* – idealny) pogląd filozoficzny, uznający, że prawdziwie istniejącą i pierwotną wobec świata materialnego rzeczywistością jest świat idei

natywizm

(łac. *nativus* – wrodzony) racjonalizm genetyczny; przekonanie, iż umysł ludzki posiada wiedzę wrodzoną, która poprzedza wszelkie doświadczenie, jest trwała i pewna; w celu jej osiągnięcia niezbędne jest jej „przypomnienie”, uświadomienie i odkrycie wysiłkiem umysłu

racjonalizm

(łac. *ratio* – rozum, *rationalis* – rozumny, rozsądny) kierunek w filozofii klasycznej i nowożytnej, uznający rozum za podstawowe i jedynie wartościowe narzędzie poznania; również rodzaj światopoglądu (odwołującego się do ustaleń naukowych) oraz postawy – zarówno wobec własnego działania, opartego na realistycznym podejściu do świata, jak i wobec innych, wyrażająca otwartość na innego człowieka i jego przekonania

rozum (umysł)

jedno z podstawowych narzędzi ludzkiego poznania; dzięki rozumowi możemy tworzyć świadomą refleksję oraz formułować myśli

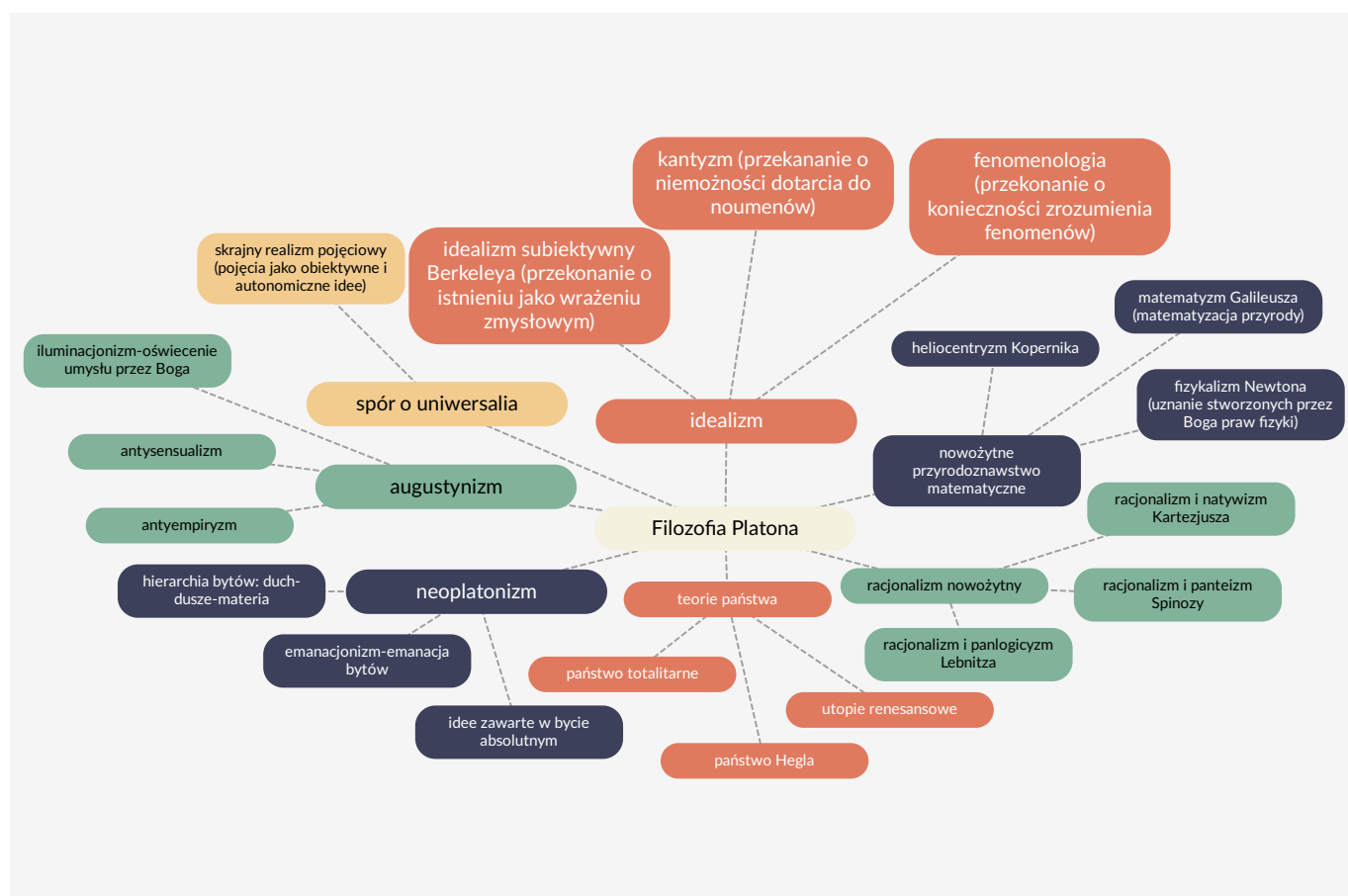
solipsyzm

(łac. *solus ipse* – ja sam) pogląd filozoficzny, zgodnie z którym rzeczywiste i bezsporne istnienie można przypisać jedynie podmiotowi (umysłowi) poznającemu (własnemu „ja”), a cała rzeczywistość jest tylko zespołem jego indywidualnych wrażeń; solipsyzm jest konsekwencją skrajnego idealizmu subiektywnego

Mapa myśli

Polecenie 1

Omów najważniejsze poglądy Platona, które miały wpływ na filozofię europejską.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Polecenie 2

Wymień filozofów europejskich, dla których inspiracją był przede wszystkim platoński idealizm, oraz tych, którzy swoje założenia opierali głównie na platońskim racjonalizmie.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Idealizm Platona zawierał w sobie przekonania, iż...

☐ rzeczywistość zmysłowa jest złudzeniem.

☐ idee są złudzeniami.

☐ idee są prymarne wobec materii.

☐ idee istnieją niezależnie od ludzkiego rozumu.

Ćwiczenie 2

Wskaż wszystkie poprawne zakończenia zdania.

Racjonalizm Platona przyjmował, że jedynie rozumem można dotrzeć do idei/poznanie rozumowe jest pewne/idee są wrodzone/idee są pojęciami rozumu.

Wyjaśnij, co w poniższym fragmencie *Ennead* Plotyna przypomina myśl Platona o ideach:

((Plotyn

Enneady V, 4

Albowiem musi być coś przed wszystkimi rzeczami, coś pojedynczego i różnego od wszystkich rzeczy, które są po Nim: musi być Ono dzięki Samemu Sobie, niepomieszanego z rzeczami od Siebie pochodzącymi, i z drugiej strony musi znowu mieć moc obecności w rzeczach innych. Ono [...] jest nawet ponad substancją – bo jeśli nie będzie pojedyncze, zewnątrz wszelkiego układu i składu i istotnie jedno, to nie będzie początkiem – Ono arcysamowystarczalne, ponieważ jest pojedyncze i najpierwsze, jako że to, co nie jest najpierwsze, potrzebuje rzeczy w nim pojedynczych, ażeby z nich być.

Źródło: Plotyn, *Enneady V, 4*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. A. Krokiewicz, Warszawa 1988, s. 75.

Wyjaśnij, na czym polega wpływ Platona na myśl Plotyna:

((Plotyn

Enneady V, 4

Więc w jaki sposób [różne byty pochodzą] od Pierwszego? Zaprawdę, jeżeli doskonałe jest Pierwsze i ze wszystkiego najdoskonalsze i jeżeli jest mocą pierwszą, to musi być najmocniejsze ze wszystkich jestestw i inne moce muszą, ile tylko „mogą”, Je naśladować.

Źródło: Plotyn, *Enneady V, 4*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. A. Krokiewicz, Warszawa 1988, s. 76.

Przeczytaj tekst i pogrupuj elementy na te, które są wspólne dla Platona i Augustyna, oraz na niezgodne lub nieprawdziwe.

((Św. Augustyn

Solilokwia, 3.8

- Odrzucasz więc w tym wypadku wszelkie świadectwo zmysłów?
- Całkowicie odrzucam.
- A tego przyjaciela, o którym mówisz, że go dotąd nie znasz, chcesz poznać zmysłami, czy rozumem?
- Ta wiedza o nim, którą dały mi zmysły, o ile dają one jakąkolwiek wiedzę, jest licha i już mi nie wystarczy, rozumem natomiast usiłuję sięgnąć do tego, co czyni z niego mego przyjaciela, to jest do samej jego duszy.

Źródło: Św. Augustyn, *Solilokwia, 3.8*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. W. Kornatowski, Warszawa 1988, s. 81–82.

elementy wspólne dla Platona i Augustyna

uznanie poznania rozumowego

dusza postrzegana jako
podstawa dla działania rozumu

elementy niezgodne lub nieprawdziwe

odrzućenie poznania
zmysłowego

twierdzenie, że poznanie
rozumowe jako jedyne dociera
do prawd świata
pozazmysłowego

odrzućenie przyjaźni jako
niemożliwej do poznania
rozumowego

poznanie zmysłowe jest
wystarczające do dotarcia do

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij, na czym polega wpływ Platona na myśl św. Augustyna w poniższym fragmencie:

((Św. Augustyn
Soliloquia, 2.7

Rozum: Co chcesz zatem poznać? [...] – Chcę poznać Boga i duszę. –
Czy nic więcej? – Nic zgoła.

Źródło: Św. Augustyn, *Soliloquia, 2.7*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, tłum. W. Kornatowski, Warszawa 1988, s. 81.

Wyjaśnij, na czym polega podobieństwo racjonalizmu Kartezjusza i Platona na podstawie poniższego fragmentu rozprawy Kartezjusza:

((Rene Descartes

Prawidła kierowania umysłem

Wszelka wiedza jest poznaniem pewnym i oczywistym; a ten, kto o wielu rzeczach wątpi, nie jest bardziej uczony niż ten, kto o nich nigdy nie myślał; a nawet wydaje się on od tegoż ostatniego mniej uczony, jeśli o pewnych z nich fałszywe powziął mniemanie; dlatego lepiej jest nigdy nie badać, niż zajmować się tak trudnymi przedmiotami, iż nie mogąc odróżnić prawdy od fałszu, zmuszeni jesteśmy przyjmować to, co wątpliwe, za pewne, albowiem wówczas, mniejsza jest nadzieja powiększenia wiedzy niżli niebezpieczeństwo jej zmniejszenia. Otóż stosownie do tego prawidła odrzucamy wszelkie owe prawdopodobne tylko poznania i zakładamy, że należy wierzyć jedynie temu, cośmy doskonale poznali i w co nie można wątpić.

Źródło: Rene Descartes, *Prawidła kierowania umysłem*, [w:] Barbara Markiewicz, *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*, t. 2, tłum. L. Chmaj, Warszawa 1988, s. 131–132.

Wymień przynajmniej trzy przekonania, które wpłynęły na cytowane w bloku testowym poglądy Plotyna, św. Augustyna i Kartezjusza.

Dla nauczyciela

Autor: Paweł Kaniowski

Przedmiot: Filozofia

Temat: Obecność Platona w filozofii europejskiej

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

VII. Filozofia i kultura europejska jako „przypisy do Platona”. Uczeń:

4) wskazuje na wybranym przykładzie na obecność platonizmu w późniejszych epokach (np. w teologicznej myśli średniowiecznej, w nowożytnym matematycznym przyrodoznawstwie, w politycznych próbach budowania „państwa doskonałego”).

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

II. Elementy historii filozofii.

1. Filozofia starożytna. Uczeń opanowuje następujące treści nauczania zawarte w podstawie programowej do filozofii zakresu podstawowego:

3) filozofia i kultura europejska jako „przypisy do Platona” (punkt VII);

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele lekcji (językiem ucznia):

- Wskażesz główne idee myśli platońskiej obecne w filozofii europejskiej.
- Omówisz główne założenia neoplatonizmu Plotyna.
- Wskażesz elementy myśli Platona w filozofii św. Augustyna.
- Omówisz inspiracje Platona dla nowożytnego racjonalizmu Kartezjusza.

Cele operacyjne. Uczeń:

- omawia poglądy filozofów reprezentatywnych dla poszczególnych epok kultury europejskiej;
- rozpoznaje wpływ starożytnej filozofii greckiej na europejską kulturę późniejszych epok, a zwłaszcza na literaturę piękną, naukę i religię;
- identyfikuje różne problemy, stanowiska i nurty filozoficzne na przykładach pytań i twierdzeń filozofów.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- dyskusja;
- mapa myśli.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. Uczniowie zapoznają się z treściami w sekcji „Przeczytaj”.

Faza wprowadzająca:

1. Prowadzący zajęcia loguje się na platformie, wyświetla temat lekcji oraz cele. Wspólnie z uczestnikami zajęć ustala kryteria sukcesu.
2. Za pomocą raportu dostępnego w panelu użytkownika nauczyciel sprawdza przygotowanie uczniów do lekcji. Następnie pyta uczniów, czy znane im są pojęcia

platońskiego idealizmu i racjonalistycznego absolutyzmu. Jeżeli jest to potrzebne, nauczyciel wyjaśnia uczniom podstawowe założenia obu terminów.

Faza realizacyjna:

1. **Praca z tekstem.** Nauczyciel dzieli klasę na trzy zespoły. Każda z grup ma do opracowania jedno, przydzielone przez nauczyciela zagadnienie:
 - gr. 1.: neoplatonizm – Platon;
 - gr. 2.: Platon a św. Augustyn;
 - gr. 3.: Kartezjusz a Platon.Omówienie wyników na forum klasy.
2. **Praca z multimedium.** Nauczyciel wyświetla na tablicy interaktywnej materiał z sekcji „Mapa myśli”, a następnie odczytuje polecenia:
 - *Omów najważniejsze poglądy Platona, które miały wpływ na filozofię europejską.*
 - *Wymień filozofów europejskich, dla których inspiracją był przede wszystkim platoński idealizm, oraz tych, którzy swoje założenia opierali głównie na platońskim racjonalizmie.*Uczniowie pracują w parach, analizując treść zadania, dyskutując i zapisując wnioski. Wybrane grupy omawiają swoje rozwiązanie i spostrzeżenia na forum klasy.
3. **Ćwiczenia przedmiotowe.** Uczniowie indywidualnie wykonują ćwiczenia nr 1-4. Następnie konsultują swoje rozwiązania z kolegą lub koleżanką z ławki.

Faza podsumowująca:

1. W ramach podsumowania uczniowie w parach rozwiązują ćwiczenia nr 5 i 6.
2. Nauczyciel wyświetla na tablicy temat lekcji i cele zawarte w sekcji „Wprowadzenie”. Wspólnie z uczniami poddaje refleksji proces dydaktyczny: czego się uczniowie nauczyli, czy osiągnęli założone cele?

Praca domowa:

1. Uczniowie wykonują ćwiczenia nr 7 i 8 zawarte w sekcji „Sprawdź się”. Przygotowują uzasadnienia poprawnych odpowiedzi.

Materiały pomocnicze:

- Podbielski M., *Platon* [w:] Marcin Podbielski (red.), *Literatura Grecji starożytnej*, t. 2., Lublin 2005, s. 567–569.
- Zieliński E.I., *Giovanniego Reale nowa interpretacja myśli Platona*, [w:] Agnieszka Kijewska, Edward Iwo Zieliński (red.), *Platon. Nowa interpretacja*, Lublin 1993, s. 12–13.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

- Uczniowie zapoznają się z multimedium w sekcji „Mapa myśli” i przygotowują do niego pytania. Następnie zadają je sobie nawzajem, sprawdzając stopień przyswojenia jego treści.

